

VOORSTEL AAN DE GEMEENTERAAD

Datum Raadsvergadering:	Bestuurlijk hoofdthema: Programma D Kennis en Welzijn	BBVnummer: 127175	Raadsvoorstel: 129060	Portefeuillehouder: Maret Rombout
-------------------------	--	----------------------	--------------------------	--------------------------------------

Onderwerp

Vergaande samenwerking voor het bibliotheekwerk met gemeente Barendrecht

Geadviseerde beslissing:

1. In te stemmen met de vergaande samenwerking met buurgemeente Barendrecht voor het bibliotheekwerk per 01-01-2014, waarbij:
  - 1.1 De bibliotheekvestiging Carnisselande (Middeldijkerplein) wordt ingezet als volwaardige toekomstbestendige bibliotheekvoorziening voor beide gemeenten;
  - 1.2 In Albrandswaard twee bibliotheek servicepunten worden ingericht waar gebruikers hun gereserveerde boeken kunnen ophalen en terugbrengen;
  - 1.3 In Barendrecht een bibliotheek servicepunt wordt ingericht waar gebruikers hun gereserveerde boeken kunnen ophalen en terugbrengen;
  - 1.4 De bestaande bibliotheekvestigingen in Portland, Poortugaal en Barendrecht-centrum zullen worden heringericht.
  - 1.5 Voor het resterende budget aanvullende projecten kunnen worden ingezet voor de kwetsbare doelgroepen, t.b.v. leesbevordering, laaggeletterdheid, cultuureducatie, etc.
2. De samenwerkingsovereenkomst met gemeente Barendrecht te ondertekenen, waarbij:
  - 2.1 De overeenkomst geldt voor een periode van vier jaar, met ingang van 01-01-2014 t/m 31-12-2017;
  - 2.2 Het beschikbare budget wordt vastgesteld op € 278.000,- voor de jaren 2014 t/m 2017.
3. De frictiekosten voor 2015 ad € 102.501,- ten laste te laten komen van de algemene reserve.

INLEIDING

In zowel Barendrecht als Albrandswaard is sprake van ingrijpende bezuinigingen op het bibliotheekwerk. Beide gemeenteraden hebben bij de begrotingsbehandeling van 2012 de wens geuit tot samenwerking tussen de gemeenten met betrekking tot het bibliotheekwerk. Naar aanleiding hiervan heeft op 9 januari 2013 een gezamenlijke oriënterende carroussel plaatsgevonden. Vervolgens is door beide gemeenten gezamenlijk, en in overleg met het bibliotheeknetwerk, een onderzoek gestart naar de kansen, mogelijkheden en meerwaarde van een gezamenlijke bibliotheekvoorziening. De uitkomsten van dit onderzoek worden in het voorliggende raadsvoorstel gepresenteerd. Wanneer blijkt dat de samenwerking met Barendrecht niet wenselijk cq haalbaar is, dan vervallen wij terug op het scenario waarbij er een professionele bibliotheek en (evt.) een vrijwilligersbibliotheek blijft behouden en waarbij de bezuiniging niet wordt behaald maar juist wordt overschreden op langere termijn.

In de bijlage treft u het projectplan, de begroting en het overzicht van de eenmalige frictiekosten aan van het Bibliotheeknetwerk ZHZo voor de uitvoering van de samenwerking. In dit projectplan wordt uiteengezet hoe en op welke wijze de samenwerking vorm krijgt. Daarnaast treft u in de bijlage de overeenkomst tussen Barendrecht en Albrandswaard aan. In deze overeenkomst worden de voorwaarden en uitgangspunten voor de samenwerking vastgelegd. Tot slot is in de bijlage nogmaals de notitie van de oriënterende commissie vergadering d.d. 09-01-2013 toegevoegd.

BEOOGD EFFECT

1. Één volwaardige toekomstbestendige bibliotheekvoorziening met ruime openingstijden behouden voor de inwoners van Albrandswaard en Barendrecht, gelegen in Carnisselande aan het Middeldijkerplein.
2. Drie bibliotheek servicepunten voor het afhalen en retourneren van gereserveerde boeken, gelegen in Poortugaal, Rhoon en Barendrecht-centrum.
3. Door de samenwerking is er jaarlijks extra budget beschikbaar t.b.v. projecten, wat bijvoorbeeld ingezet kan worden voor leesbevordering, het verbeteren van de taalvaardigheid, de bestrijding van de laaggeletterdheid en cultuureducatie, met name voor specifieke (kwetsbare) doelgroepen.

ARGUMENTEN

1.1 Samenwerking Bibliotheeknetwerk ZHZo

Het Bibliotheeknetwerk ZHZo betreurt het uiteraard dat er moet worden bezuinigd op het bibliotheekwerk. Maar daar staat tegenover dat het netwerk achter de beoogde samenwerking staat en zich hard maakt voor de uitvoering ervan. In samenwerking met het Bibliotheeknetwerk en beide gemeenten is het projectplan tot stand gekomen.

1.2 Behoud volwaardige toekomstbestendige bibliotheek

Voor de inwoners van de gemeenten is het van belang om een (volwaardige) bibliotheekvoorziening te behouden. Inwoners zien de bibliotheek als een basisvoorziening. Een bibliotheek draagt bij aan de leefbaarheid in een gemeente en biedt een laagdrempelige toegang tot informatie, educatie, kennis, cultuur, lezen, ontmoeting en ontspanning.

1.3 Ruime openingstijden

Met de keuze voor één volwaardige netwerkbibliotheek worden ruime openingstijden van 30 uur gerealiseerd. Eventuele uitbreiding van deze openingsuren is zelfs mogelijk door de inzet van vrijwilligers. Door de ruime openingstijden wordt de toegankelijkheid vergroot.

1.4 Bereikbaar voor alle inwoners

De locatie aan het Middeldijkerplein ligt geografisch gezien in het midden van de beide gemeenten. Gebruikers kunnen met de auto, fiets of het OV naar het Middeldijkerplein komen. Voor de inwoners uit Poortugaal, Rhoon en Barendrecht-centrum is de bibliotheek verder reizen dan nu het geval is. Daarom worden in deze kernen zogenaamde 'bibliotheek servicepunten' opgericht, waar gebruikers hun vooraf gereserveerde boeken - zonder extra kosten - kunnen ophalen en terugbrengen. De verdere aankleding van de bibliotheek servicepunten is afhankelijk van samenwerkingsverbanden met welzijnsorganisaties en vrijwilligers. Een voorbeeld van de verdere inkleding van een bibliotheek servicepunt, betreft het gebruik maken van de boeken die vrij komen als gevolg van het teruggaan van 4 bibliotheekvestigingen naar 1 professionele vestiging. Het bibliotheeknetwerk stoot duizenden boeken af, die op een bibliotheek servicepunt als 'flexibele collectie' (geen registratie) ingezet kunnen

worden. Hiermee ontstaan tevens kansen voor het creëren van een ontmoetingsfunctie. Door te werken met een centrale bibliotheek en drie bibliotheek servicepunten blijft het bibliotheekwerk bereikbaar voor alle inwoners. De bibliotheek servicepunten zijn een nadrukkelijke meerwaarde van de samenwerking.

1.5 Projecten organiseren bij kwetsbare groepen

Naast het behoud van een bibliotheekvoorziening in Carnisselande en de drie bibliotheek servicepunten, blijft er jaarlijks een totaal bedrag van circa €70.000,- over om in te zetten voor aanvullende projecten. Dit bedrag wordt door de gemeenten ingezet in een verhouding Barendrecht 70% / Albrandswaard 30%. Deze verhouding is gebaseerd op de verhouding tussen de subsidiebedragen van beide gemeenten (afgeleid van inwoner aantal). Deze projecten kunnen wij inzetten om bijvoorbeeld de laaggeletterdheid aan te pakken of voor het wegwerken van taalachterstand. De projecten zijn niet afhankelijk van het bibliotheek gebouw; de projecten kunnen in de gehele gemeente plaatsvinden (bv. op scholen of bij ouderenvoorzieningen). Dit beschikbare budget voor projecten is een nadrukkelijke meerwaarde als gevolg van de samenwerking; dit is nadrukkelijk niet beschikbaar indien beide gemeenten apart haar eigen bibliotheekvoorziening inrichten.

1.6 Bibliotheek van de toekomst

De rol van de bibliotheek verandert als gevolg van steeds verder gaande digitalisering. Er vindt een verschuiving plaats van de 'klassieke bibliotheken' naar meer bibliotheekwerk buiten de vaste vestiging (met consequenties voor de huisvesting en wens om flexibiliteit). Hier wordt op ingespeeld door de combinatie van één centrale vestiging, drie bibliotheek servicepunten én aanvullende projecten.

1.7 Bezuinigingsopdrachten worden behaald

Met dit voorstel wordt voor beide gemeenten de bezuiniging op lange termijn (vanaf 2016) behaald.

1.8 Werkgroep 'red de bibliotheek'

In Albrandswaard is een werkgroep ('red de bibliotheek') ontstaan door betrokken burgers die zich hard maken voor het behoud van het bibliotheekwerk in de gemeente. Bestuurlijk en ambtelijk is meerdere malen gesproken met de werkgroep. Dit heeft er toe geleid dat zij zich kunnen vinden in deze uitwerking. Daarnaast hebben zij aangegeven dat zij zich hard willen maken voor de verdere invulling van de bibliotheek servicepunten.

1.9 Samenwerkingsovereenkomst Albrandswaard - Barendrecht

De samenwerking tussen de twee gemeenten staat of valt met de afspraken die worden gemaakt. Om beide gemeenten zekerheid te geven is een overeenkomst tussen beide gemeenten opgesteld, waarin de uitgangspunten voor de samenwerking zijn vastgelegd. Door de overeenkomst verbinden de gemeenten zich aan elkaar en weten zij beiden waar zij aan toe zijn. In de overeenkomst worden onder andere afspraken vastgelegd over: het subsidie bedrag dat beide gemeenten jaarlijks beschikbaar stellen, de verdeling van beschikbaar projectbudget, de verdeling van kosten en de (minimale) termijn van 4 jaar.

KANTTEKENINGEN

1.1 Centrale vestiging en drie servicepunten

Bibliotheekwerk wordt door inwoners ervaren als een laagdrempelige culturele/leesvoorziening. Met één centrale vestiging wordt een bibliotheekvoorziening voor met name de kwetsbare groepen een mogelijk moeilijk bereikbare voorziening, wat negatieve gevolgen kan hebben voor hun

maatschappelijke participatie, dit geldt m.n. voor kinderen in (voor)schoolse leeftijd, ouderen (60 plus), sociaaleconomisch zwakkeren en gehandicapten. Door op locaties bibliotheek servicepunten in te zetten en te gaan werken met projecten waarbij de bibliotheek naar de doelgroep toe komt (bv. bibliotheek op school), willen wij dit echter zoveel als mogelijk voorkomen. Dit is wel afhankelijk van de samenwerking met instellingen en vrijwilligers (inwoners).

1.2 Afbreuk risico leden

De meeste betalende leden bevinden zich in Poortugaal en Barendrecht-centrum. Het verdwijnen van deze vestigingen heeft mogelijk gevolgen voor het aantal betalende leden en daarmee de inkomsten voor het Bibliotheeknetwerk. Het Bibliotheeknetwerk is er bij hun berekeningen en begroting vanuit gegaan dat er 75% ledenverlies optreedt in de gebieden waar een vestiging wordt gesloten. Dit heeft uiteraard negatieve gevolgen voor de inkomsten van de bibliotheek, maar dit risico heeft het bibliotheeknetwerk al verwerkt in de begroting, waarbij alsnog structureel € 70.000 resteert voor projecten. In de praktijk moet blijken in hoeverre deze schatting reëel is.

1.3 Friciekosten

Er is sprake van een periode waarin van vier bibliotheken naar één volwaardige bibliotheekvestiging voor beide gemeenten inclusief drie bibliotheek servicepunten wordt gegaan. Dit brengt eenmalig frictiekosten met zich mee waardoor de bezuinigingen niet direct worden behaald, maar wel op een langere termijn (vanaf 2016).

1.4 Projecten organiseren bij kwetsbare groepen

Naast het behoud van een bibliotheekvoorziening in Carnisselande en de drie bibliotheek servicepunten, blijft er een jaarlijks totaal bedrag van circa € 70.000,- over om in te zetten voor aanvullende projecten. Dit bedrag wordt door de gemeenten ingezet in een verhouding Barendrecht 70% / Albrandswaard 30%. Deze verhouding is gebaseerd op de verhouding tussen de subsidiebedragen van beide gemeenten (afgeleid van inwoner aantal).

Laaggeletterden en mensen met een taalachterstand bezoeken de bibliotheek weinig tot niet. Dit kan ondervangen worden door in overleg met het Bibliotheeknetwerk en bijvoorbeeld de scholen en de lokale welzijnsinstellingen te bekijken waar de inzet van projecten voor deze doelgroepen nuttig en noodzakelijk is.

1.5 Samenwerkingsovereenkomst Albrandswaard - Barendrecht

Door de afspraken vast te leggen in een overeenkomst is het, voor de komende vier jaar, niet mogelijk om wijzigingen door te voeren voor het bibliotheekwerk die niet overeenkomen met de uitgangspunten in de overeenkomst.

Maar rekening houdend met de veranderingen waar het bibliotheekwerk nu al voor staat, vinden wij het ook niet wenselijk om op korte termijn weer nieuwe veranderingen door te voeren. De gezamenlijke bibliotheekvoorziening moet de kans krijgen om een succes te worden. De komende jaren moeten dan ook gebruikt worden om de inwoners van Albrandswaard en Barendrecht te laten wennen aan de nieuwe inzet van het bibliotheekwerk en nieuwe kansen en samenwerkingsmogelijkheden te benutten en uit te bouwen.

1.6 Bezuiniging wordt in 2015 niet behaald, overige jaren wel

De bezuinigingsopdracht behelst de jaren 2013, 2014, 2015 en verder. De bezuiniging van 2016 en verder wordt behaald.

Echter, het is niet mogelijk om de bezuiniging voor 2015 te behalen. Dit wordt veroorzaakt doordat de beschikbare bedragen in de begroting teruglopen tot 2015. In 2016 is een hoger bedrag opgenomen, vanwege de wegvallende afschrijving voor de verbouwing van Portland.

NB: Om dezelfde reden zou de bezuiniging bij het alternatieve scenario (1 professionele bibliotheek met ruilbibliotheek) ook niet direct worden behaald.

FINANCIËN

In het projectplan is de begroting van het Bibliotheeknetwerk ZHZo opgenomen.

Voor Barendrecht wordt gerekend met een jaarlijkse subsidie ad € 644.895,-. Voor Albrandswaard wordt gerekend met een jaarlijkse subsidie ad € 278.000,- (vanaf 2014 t/m 2017).

De eenmalige frictiekosten bedragen € 104.000,- welke door de gemeenten worden gedeeld (50%/50%).

De frictiekosten voor Albrandswaard (€ 104.00,- / 2 = € 52.000,-) worden door het Bibliotheeknetwerk gedekt uit het budget wat zij hadden gereserveerd voor de invoering van de zelfbedieningsautomaten. Het restant bedrag van dit budget wordt ingezet om de kosten voor het openhouden van vestiging Portland tot half december 2013 te dekken. De gevolgen voor onze begroting zijn als volgt:

	2013	2014	2015	2016	2017
Bedrag in begroting gemeente*	427.123	268.029	175.499	278.469	278.469
Bedrag reservering ivm zelfbediening in begroting Bibl.netwerk	18.000	62.000	0	0	0
Totale dekking	445.123	330.029	175.499	278.469	278.469
Benodigde subsidie	393.721	278.000	278.000	278.000	278.000
Eenmalige frictiekosten (Portland en herinrichting)	50.000	52.000	0	0	0
Totaal benodigd	443.721	330.000	278.000	278.000	278.000
Benodigd uit algemene reserve	1.402	29	-102.501	469	469

* Zie versie 123398 ivm Subsidieverlening 2013:

- Fcl 65100140 Bibliotheekwerk (o.a. subsidie) € 387.123

- Inkomsten huur fysio € 40.000

Totaal € 427.123

De frictiekosten voor 2015 ad € 102.501,- komen ten laste van de algemene reserve.

De huisvestingskosten voor de bibliotheek servicepunten zijn voor rekening van de gemeente. Deze zijn reeds opgenomen in de begroting.

COMMUNICATIE/BURGERPARTICIPATIE

- De communicatie richting inwoners en leden van de bibliotheek wordt afgestemd tussen Barendrecht, Albrandswaard en het Bibliotheeknetwerk ZHZo. Dit vindt al plaats sinds de start van het onderzoek.
- De inwoners van Albrandswaard zullen over het raadsbesluit en de verdere uitwerking daarvan worden geïnformeerd door middel van berichtgeving in de huis aan huisbladen.
- Via de werkgroep 'red de bibliotheek' wordt in Albrandswaard verder gewerkt aan de invulling van het servicepunt in Poortugaal.

UITVOERING

Uitgaande van positieve besluitvorming over de samenwerking, zien de vervolgstappen er als volgt uit:

- Ondertekening overeenkomst Albrandswaard - Barendrecht: juni 2013
- Herinrichting bibliotheek servicepunten: medio december 2013
- Aanpassingen en verhuizing vestiging Middeldijkerplein: december 2013
- Ingebruikname bibliotheek servicepunten: januari 2014

De raad zal hierbij uiteraard geïnformeerd worden over de voortgang van de invulling van de bibliotheek servicepunten en de eenmalige aanpassing van de centrale voorziening in Carnisselande.

BIJLAGEN

- 128278: Projectplan Samenvoeging Bibliotheekaanbod Albrandswaard en Barendrecht inclusief begroting
- 128279: Samenwerkingsovereenkomst Bibliotheekwerk gemeente Albrandswaard en gemeente Barendrecht
- 128280: Notitie gezamenlijke oriënterende carrouselvergadering d.d. 9/1/2013
- 128304: Begroting behorend bij Projectplan Samenvoeging Bibliotheekaanbod Albrandswaard en Barendrecht
- 128305: Overzicht losse projecten

Poortugaal, 7 mei 2013

Het college van de gemeente Albrandswaard,

De secretaris,

De burgemeester,

Hans Cats

Ger J. van de Velde-de Wilde